

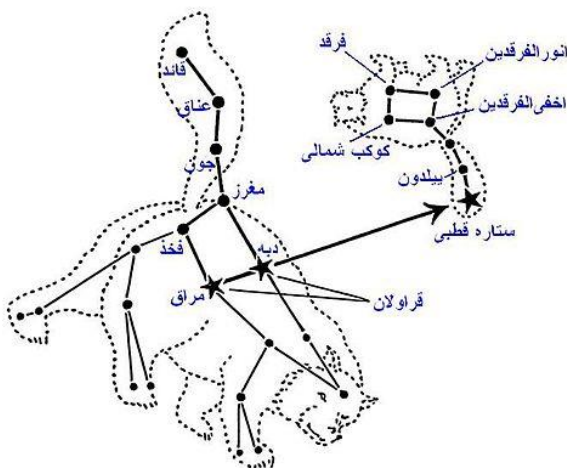
ہمت یابی

باید توجه کرد که این روشها کاملا دقیق نیستند و صرفا جهت تقریبی را به ما نشان می دهند. جهت های گفته شده در نیم کره شمالیست و در نیم کره جنوبی برعکس است.

به کمک ستاره قطبی

در بالای قطب شمال (در فضا) ستاره ثابتی است بنام ستاره قطبی که اگر رو به آن بایستید رو به شمال خواهید بود. ستاره قطبی نورانی ترین ستاره صورت فلکی خرس کوچک (دب اصغر) است. این ستاره در دم این خرس قرار گرفته است (یونانیان قدیم خرسها را با دمهای بلند تصور می کرده اند).

احتمالا بسیاری از شما عکسهای ردستاره‌های را دیده‌اید که در آن تمامی ستارگان کمانی از یک دایره را تشکیل داده‌اند و تنها یک ستاره است که در جای خود باقی مانده که همان ستاره قطبی است.

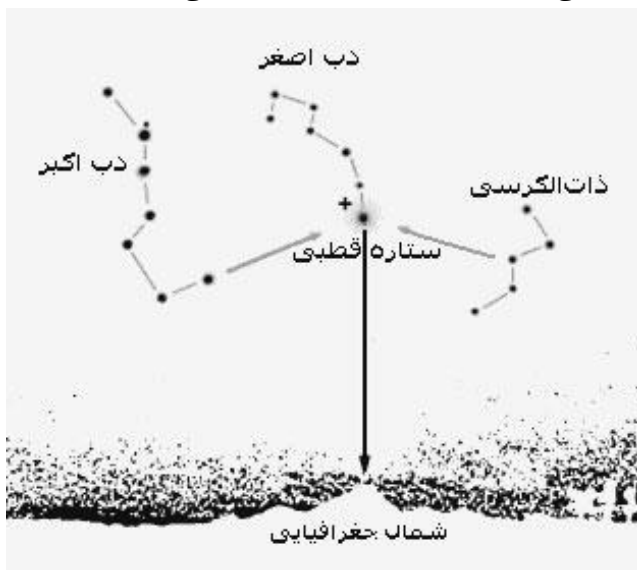
○ نحوه شناسایی:

پیدا کردن این ستاره میتوان از ستارگان دب اکبر و ذات الکرسی استفاده نمود.

◀ دب اکبر را به راحتی می توان پیدا کرد چرا که هم بزرگ تر است و هم ستاره های پرنور تری دارد، ستارگان آن هفت ستاره میباشند که به شکل ملاقه قرار گرفته اند. اگر دو ستاره آخر یعنی لبه ملاقه را در نظر بگیریم و بوسیله یک خط فرضی آنها را بهم وصل نموده و پنج برابر امتداد دهیم این خط به ستاره قطبی میرسد.

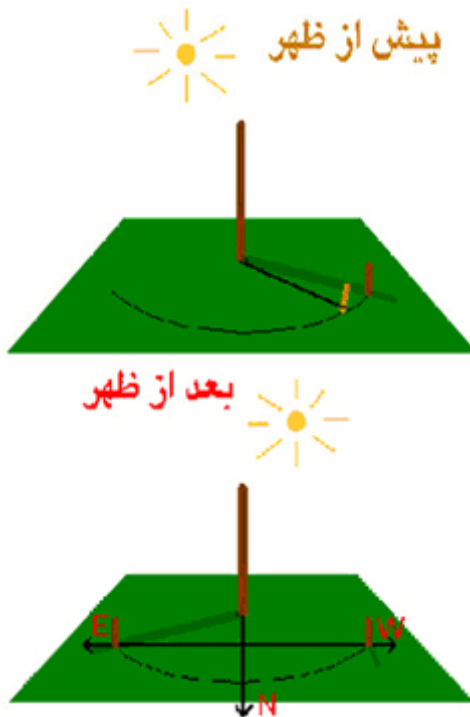
◀ ستارگان ذات الکرسی به شکل W بوده که راس زاویه وسطی آن بسمت ستاره قطبی میباشد.

این دو گروه ستارگان (دب اکبر و ذات الکرسی) نسبت به ستاره قطبی تقریبا مقابل یکدیگرند و اگر احتمالا یکی از آنها معلوم نبود، دیگری حتما دیده می شود.

به کمک خورشید

محل طلوع خورشید مشرق و محل غروب آن مغرب است. این مطلب فقط در اول بهار و پاییز صحیح است، یعنی در زمانهای دیگر، محل طلوع و غروب خورشید نسبت به مشرق و مغرب مقداری انحراف دارد که البته به سادگی قابل تصحیح است. به عنوان مثال در اول تابستان و زمستان، محل طلوع و غروب خورشید حداقل حدود ۲۳,۵ درجه با محل دقیق شرق و غرب فاصله دارد که این خطا به هیچ وجه قابل چشم پوشی نیست. در این روش چوبی را به صورت عمودی در زمین فرو کنید و انتهای سایه را علامت بزنید. پس از ده دقیقه این کار را تکرار کنید. در صبح سایه به سمت غرب و در عصر به سمت شرق در حال حرکت است.

به کمک ماه

روش اول: اگر ماه کامل باشد، جهت شمال را نشان می دهد، یعنی هنگامی که ماه کامل است اگر به سمت ماه بایستیم رو به شمال ایستاده ایم.

➤ روش دوم : بوسیله هلال ماه، ابتدا باید بدانیم که در نیمه ی اول ماه هستیم یا نیمه ی دوم ؛ روش تشخیص آن نیز به قرار زیر می باشد: دو سر هلال ماه را با یک خط فرضی به هم متصل می کنیم و آن خط آنقدر ادامه می دهیم تا به زمین برسد اگر شکل بدست آمده از این کار p انگلیسی بود در نیمه ی اول ماه هستیم و اگر شکل بدست آمده q انگلیسی بود در نیمه ی دوم ماه قرار داریم. حال اگر در نیمه ی اول بودیم طرف کوژ (برآمده) هلال جهت مغرب را نشان می دهد. و اگر در نیمه ی دوم ماه بودیم طرف قعر (تو رفتگی) هلال مغرب را نشان می دهد.

به کمک کهکشان راه شیری

اگر در منطقه ای صاف و بدون آلودگی باشید کهکشان راه شیری نیز می تواند راهنمای شما باشد. کهکشان راه شیری تقریباً از شمال شرقی به جنوب غربی امتداد یافته است. در شمال شرقی این راه باریکتر است و هرچه به سمت جنوب غربی می رود پهنتر می شود

به کمک سوزن مغناطیسی

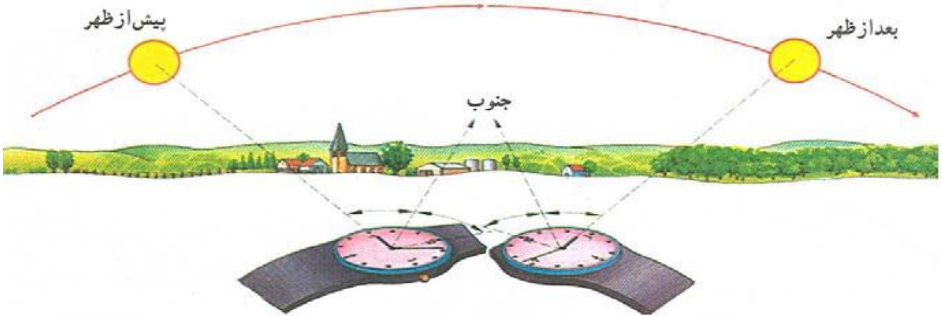
یک سوزن (یا سنجاق) را با چاقو به روش القایی و یا مالش دادن با پارچه پنبه ای (دریک جهت) دارای بار مغناطیسی کرده و درون ظرف آب یا گودال آب راکد قرار دهید که روی آن شناور باشد برای این کار می توانید از یک برگ درخت یا کاغذ استفاده کنید، سوزن در راستای شمال – جنوب شروع به چرخش می کند.

به کمک قبله

بسیاری از سازه های ما مثل محراب مساجد و قبرستان ها می تواند در پیدا کردن جهت ها کمک کنند، مثلاً اگر روبروی یک قبر بایستید، سمت چپ شما قبله خواهد بود.

به کمک ساعت مچی

ساعت را جلوی خود گرفته و به صورتی می‌گیریم تا عقربه کوچک به سمت خورشید قرار گیرد. خط نیمساز زاویه بین عقربه کوچک و ساعت ۱۲ راستای جنوب را نشان می‌دهد. در هنگام شب نیز (از ۶ عصر تا ۶ صبح) چون خورشید در آسمان نیست. محل آن را معادل ساعتی که در آسمان هست در نظر می‌گیریم. دلیل تقسیم کردن ساعت به دو بخش این است که ساعت در شبانه روز ۲ دور می‌زند ولی خورشید یک دور که البته این حالت مشکلی در تعیین جهت ایجاد نمی‌کند.

به کمک آثار طبیعی

(۱) رشد گیاهان و اثر خورشید بر درختان:

- * بیشتر شاخه‌های درختان به جهت جنوب رشد می‌کند و شاخه‌های کمتری در جهت شمال می‌رویند.
- * بخش شمالی تنه درخت مرطوب تر از بخش رو به جنوب آن است و این به دلیل تابش کمتر خورشید به بخش شمالی می‌باشد. این را می‌توان از گلسنگ‌های روییده در بخش شمالی تنه درختان متوجه شد.
- * معمولاً وزش باد، باعث کند شدن رشد درختان میشود برعکس که خورشید رشد شاخه‌ها را زیاد میکند.
- * در نیم کره شمالی، قوس خورشید به جنوب است از این رو درختان جنوب بهتر و بیشتر رشد میکنند.
- * به خاطر نوع تابش خورشید، شاخه‌های جنوبی درختان افقی تر و شاخه‌های شمالی عمودی‌ترند.
- * خزه و گل سنگ در سایه بهتر رشد میکنند و در مکانهای مربوط عمرشان بیشتر است. خزه در نور آفتاب خرمایی رنگ است و در مکانهای سایه و مرطوب سبز یا طوسی رنگ.
- * کاکتوسهای شبکه‌ای به سمت جنوب تمایل دارند.
- * به خاطر درجه حرارت شمال، گلها و گیاهان به سمت جنوب و شرق تمایل دارند.

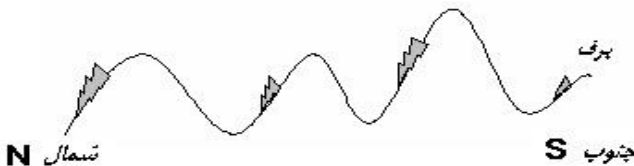
۲) به کمک مکان جانوران و حشرات : برخی جانوران مانند مورچه ها و موریانه ها لانه خود را در سمت روبه جنوب درختان که آفتابگیر است حفر می کنند. عنکبوتها لانه خود را درمقابل باد نمی سازند. یک لانه پاره شده و دوباره ساخته شده نشان دهنده این است که باد وزیده شده، باد غالب نبوده است. اغلب حیوانات، پرندگان و حشرات لانه های خود را خارج از مسیر باد و ایمن می سازند.

۳) به کمک حرکت جانوران : اگر زنبوری دیدید به حرکت آن دقت کنید. اگر مستقیم پرواز می کرد بدانید یا به سمت لانه می رود یا به سمت گل. اما اگر در محیطی پروازی رقص مانند به نمایش می گذاشت (دور از لانه) در حرکت آن دقیق شوید. زنبورهای در جستجوی گل در حرکات مارپیچی خود برای مدتی به سمت شمال پرواز می کنند (چند ثانیه) بعد ناگهان چند دور دور خود می چرخند و حرکت نا منظمی را آغاز می کنند و بعد از مدتی ناگهان رو به شمال می کنند و مدتی مستقیم به سمت شمال می روند و این کار را پیایی انجام می دهند. روش دیگر از روی شناسایی پرنده های مهاجر است. در دشت های مرکزی ایران به طور معمول در بهار اکثر پرنده ها از جنوب به شمال و در پاییز از شمال به جنوب پرواز می کنند (در دسته های چند تایی)

۴) به کمک تنه درختان : روی درخت بریده شده تعدادی دواير هم مرکز مشاهده می شود. درختی که بطور دائم آفتاب به تنه اش بتابد، دایره هایش در یک سمت به هم نزدیکتر شده و در سمت دیگر از هم دور خواهند بود. سمتی که دوايرش از هم دورتر هستند، سمت جنوب است (بعلت تابش زیاد آفتاب و رشد بیشتر آن). لازم به یادآوری است که در نیمکره جنوبی سمت ها عکس این وضعیت خواهد بود.

۵) به کمک برف کوه ها : قسمتی از کوه که برف ها آب نشده اند نشان دهنده سمت شمال است به علت تابش کمتر نور خورشید.

۶) به کمک بادهای :

مقدمه

بادها را از جهتی که می‌وزند، نامگذاری میکنند مانند باد شمالی از شمال. هر منطقه ای باد غالب و برجسته ای دارد که در فصل خاص یا گاهی در تمام فصول می‌وزد. باد غالب، باد خاصی است که وزش آن طولانی تر بوده و در جهت خاصی می‌وزد.

* نواحی معتدل: از غروب می‌وزد. (در هر دو نیم کره شمالی و جنوبی)

* نواحی گرمسیری: بین مناطق شمال شرقی و جنوب شرقی جریان دارند.

* خط استوا: معمولاً از سمت شرق می‌وزد.

* نیم کره شمالی: بادهای شمالی از بادهای جنوبی سردتر است.

تأثیرات خاص بادهای

بادهای صحرایی یا بیابانی: همگی خشک و معمولاً همراه با ابر و باران است.

نواحی قطبی: اگر دمای باد گرمتر از محیط باشد جهت آب را نشان میدهد. افت ناگهانی دما بدون تغییر جهت، امکان وجود یک کوه یخی شناور را نشان میدهد.

روی زمین: برای پیدا کردن جهت حرکت مستقیم میتوان از باد غالب استفاده کرد. باد به همان سمتی که باید بوزد می‌وزد. بنابراین مواظب هرگونه تغییر دما، رطوبت و قدرتی که باعث تغییر جهت باد شود، باشید.

در جنگلها: به تغییر جهت ابرها دقت کنید. مخصوصاً ابرهای بلندی که توسط بادهای غالب آورده میشوند. با نگاه به نوک درختان میتوانید جهت باد را بفهمید.

جهت یابی باد غالب

درختان تنها در مناطق باز و سریع، مخصوصاً مناطق معتدل به بادهای غالب عادت میکنند. در زمستان باد غالب معمولاً با برف و تگرگ همراه است که باعث شکستن شاخه های جوان میشود.